

Santiago Diaz i Cano

MEMÒRIES D'UN PORC

XVI Premi de novel·la
«Valldaura–Memorial Pere Calders» de 2010

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
Bellaterra, 2010

DADES CATALOGRÀFIQUES RECOMANADES PEL SERVEI DE BIBLIOTEQUES
DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Diaz i Cano, Santiago

Memòries d'un porc / Santiago Diaz i Cano. — Bellaterra : Universitat Autònoma de
Barcelona. Servei de Publicacions, 2010. — (Gabriel Ferrater ; 59)

ISBN 978-84-490-2648-5

I. Col·lecció
821.134.1-3"20"

Fotografia de la coberta :
© SeeMidTN.com (aka Brent), 2006
CC BY-SA

Edició:
Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 10 22
Fax 93 581 32 39
sp@uab.cat
www.uab.cat/publicacions

Impressió:
Mozart Art, SL
Bolívia, 195 · 08018 Barcelona

ISBN 978-84-490-2648-5
Dipòsit legal: B.37.625-2010
Imprès a Espanya. Printed in Spain

Índex

<i>La carta</i>	15
Benvolguda senyora:	15

CINTA I

<i>El pròleg</i>	19
Ep!	19
<i>La mare</i>	21
La mare em va parir quan ja era gran i va morir quan encara era jove...	21
Mitja hora més tard el metge i dos homes de la funerària eren allí...	26
Hi ha qui diu que la mort té quelcom de grotesc	30
Dies més tard, quan dona Catastro em va fer resum del testament de la mare...	32
La mare tenia una obsessió malaltissa per la netedat...	33
Ja us he parlat de l'obsessió de la mare per la neteja. Però també patia una dèria...	38
Recorde prou bé quan va morir Franco...	41
Han transcorregut deu anys...	45

<i>El pare</i>	47
No vaig conèixer mon pare	47
 <i>El col·legi</i>	 49
Vaig anar a escola a un col·legi de frares	49
Pel que fa a l'edifici, trobe que es mereix esment a banda...	52
Dels frares només recorde amb claredat el pare Lluch	55
Un any els va pegar per organitzar falles	58
Els darrers cursos van ser d'esvalot constant. Ja teníem una edat i les hormones...	69
A l'últim curs va vindre un frare polonès...	73
Jo, aleshores, vivia cadascun d'aquells fets com episodis aïllats...	75

CINTA II

<i>El Delibes</i>	79
Potser a aquestes altures ja heu tret una conclusió sobre mi	79
Quan vaig començar a freqüentar la casa de l'Albert —ja us parlaré d'aquest pardal—, vaig descobrir una immensa col·lecció de novel·les curtes...	82
Una vegada, un poc fart de consumir sempre els mateixos subproductes fets en sèrie...	82
Quan van inaugurar la Biblioteca Municipal se'm va obrir un món de possibilitats...	85
Bé, no sé si com a defensa ha resultat gaire efectiu...	85
 <i>El tio Cesc</i>	 87
Des que tinc memòria que recorde el senyor Frígola, don Francesc, el tio Cesc...	87
De ben menut que, cada volta que ens el trobàvem pel carrer...	89
La primera vegada que em va contar el cas de la Mireia feia molt de fred	92

De les altres vegades que em va contar aquell relat esgarrifós, en vaig anar traient més informació...	98
Però vinga, apa! Amunt els cors!	100
Una vesprada que es va trobar un grup de dones grans...	100
El tio Cesc no entrava als bars...	102
Una altra que recorde, de quan era encara bastant jovenet, va ser a les festes del poble que es van celebrar just després de les primeres eleccions...	103
El tio Cesc va viure al carrer una bona temporada	105
Quan va arribar la democràcia li van arreglar una pensioneta de subsistència...	106
Si me'l veia sol pel carrer, patint fred o calor...	107
De vegades rumiava que, si haguera hagut de tindre un pare...	109
En certa ocasió vaig demanar-li consell per un assumpte qualsevol . . .	109
Un dia que el vaig trobar de més bon humor encara que de costum...	110
El tio Cesc va desaparèixer un bon dia i mai més no vam saber d'ell	111
I això és tot el que puc dir-vos del tio Cesc	111

CINTA III

<i>El poble</i>	115
El meu poble no era ni carn ni peix.	115
<i>El piset</i>	119
Vivíem en un piset trist i menut...	119
<i>El bar</i>	121
Per a mi, parlar del bar és parlar del bar de Vicent	121
<i>La cosina Remei</i>	125
La cosina Remei estava molt bé	125

<i>La Setmana Santa</i>	129
Quan arribava la Setmana Santa m'agradava eixir a veure les desfilades	129
<i>El Roderic</i>	133
La mare em va comprar el Vespino quan vaig començar el BUP . . .	133
Una vesprada havia quedat amb l'Albert...	134
<i>La safanòria</i>	139
Tinc una bona safanòria, jo	139
<i>L'Albert</i>	141
L'Albert era el tio més lleig que mai havia vist	141
<i>La televisió</i>	145
Fora del dia que van portar l'aparell a casa, de les retransmissions de quan va morir el Franco...	145
En una altra ocasió em va dir, tot fent cara de sabut, l'Albert... . . .	147
<i>La Platja</i>	151
En començar el bon oratge, anava deixant de banda l'oferta eroticotelevisiva...	151
Una nit de lluna plena vaig albirar una parella enmig de l'acció... . . .	152
Deixeu que us en conte una altra de bona	154
Una vegada vaig anar a la vora de la mar només per passejar... . . .	157
Així, entre unes històries i altres, anava passant l'estiu	159
<i>La masturbació</i>	161
Potser heu tret la impressió que em passava la vida amb la titola a la mà...	161

<i>La Nezka</i>	163
Va ser uns mesos després de la mort de la mare, un dia que anava en l'autobús de la mar	163
Aquella nit i els dies següents vaig fer-ho tot a l'inrevés	164

CINTA IV

<i>La merda</i>	171
Aquell dia estava calent de debò	171
Allò em va durar unes setmanes	177
Tot i haver renunciat —de manera més o menys conscient— a dur a terme cap acció espectacular en el terreny del sexe...	179
Després d'aquell episodi descoratjador em vaig mig oblidar del tema	183
Des d'aquell dia, vaig decidir que la «nevada negra» ja no seria... . .	184
 <i>La Carol</i>	 185
De tant en tant anava a les putes —només per mirar-les, no us penseu	185
La primera vegada que vaig veure la Carol i les seues companyes en escena em van sobtar...	186
Quan vaig haver aplegat les deu mil, vaig fer cap allà de nou	192
Els dies següents van ser estranys. Per un costat estava pletòric per l'experiència tinguda...	195
Hi vaig tornar més vegades —a veure, si no. Cada cop hi anava més sovint	199
Em va fer una mica de pena. No em sentia destrossat ni deprimit...	200
Em vaig gitar de nou. Em sentia com si un camió m'hagués passat per damunt	202
I així va ser durant uns mesos. Però, com que l'ésser humà té un do especial per fer malbé situacions perfectes...	203
Segur que heu endevinat com continua la història: jo fent de cambrer...	204

Ens vam estar així una temporada més. Tot semblava rutllar. Però a mi no se'm desallotjava del cap la idea que era com un client qualsevol	205
Van passar uns quants anys. Vivia tranquil, anava a la meua, treballava el mínim...	207
<i>El Pla</i>	211
Les primeres setmanes d'estar-me al llit sense moure'm m'ho vaig voler prendre com una mena de premi...	211

CINTA V

<i>El comiat</i>	223
Ací em teniu, ara. Tot el dia estirat al llit...	223
Bé, no vull fer-ho més llarg. Ha estat un esforç importat per a mi...	224
<i>L'epileg</i>	225
Hummm!	225
En definitiva, no em tingueu pena	225
Ah, per cert, el meu nom és...	226

A Marta i Elena

La carta

Benvolguda senyora:

Adjunt li remetem l'esborrany del llibre que ens va encomanar.

En compliment de les seues instruccions, no hi hem canviat «ni una coma», la qual cosa, tenint en compte que a la parla oral no hi tenen existència física i que l'estil del narrador era més aviat (si ens permet la confiança i dit sia amb tot el respecte) embarbusat i frenètic, ens ha suposat un esforç extraordinari. Malgrat tot, creiem haver tingut èxit en mantindre, si més no, el sentit profund de la nostra promesa, puix que aconseguir de fer-ho «al peu de la lletra», com ja hem explicat, hauria estat del tot impossible.

La manca de vocalització, així com el mal estat de les cintes i l'evident falta de suport professional en la presa de so, tampoc no han afavorit aquesta tasca.

Pel que fa a les indicacions de *tempo* i *matís* (únic elements —a banda dels títols— veritablement afegits per nosaltres), les hem considerades adients perquè el lector es faça una idea més ajustada de l'original, perquè pugui viure'l de més a prop, perquè tinga l'oportunitat, en definitiva, d'acostar-se fins quasi tocar-lo al món del difunt; extrem que, segons semblava desprendre's de les paraules de vostè, era un punt de màxima importància. No hem volgut, però, fer-ne un ús exhaustiu, en considerar que hauria acabat alentint la lectura i embrutant el text, més que no pas apor-

tant-hi llum: cal prendre-ho, doncs, com un intent d'aproximació a l'ambient i les circumstàncies d'oralitat de la versió «en viu» (amb perdó de l'expressió).

És per tot plegat que ens sentim en certa mesura orgullosos del nostre treball i, sens dubte ni recança, tranquils i segurs d'haver actuat amb absoluta honestedat i haver fet el millor que humanament es podia amb el material disponible i les premisses imposades.

Correspon a vostè, ara, jutjar si l'esforç ha pagat la pena.
Atentament la saluden

Els editors

CINTA I

Forte. Presto e agitato

El pròleg

Ep!

Ara us contaré la meua vida.

Bé, només en part, és clar. Tota, tota, seria impossible, ja us en fareu idea. Ningú no se'n recorda de cada cosa que li ha succeït. I encara que fóra així, quina murga, no? De tota manera estigueu tranquils, que tampoc no us referiré, com qui diu «fil per randa», tot allò que recorde; tan sols les coses importants; importants per a mi, s'entén; o, per millor dir, des del meu punt de vista, que no és el mateix però que se n'anirà ben poc, la veritat. I si no, doncs les que vagen eixint, què collons!

He estat assajant i pense que tal volta trobareu que en ocasions us done massa informació, que em fique en foteses sense trellat ni transcendència o que repetisc explicacions. També pot ser que en d'altres us semble caòtic o arbitrari el mode de relatar-vos els fets; o que massa sovint em deixi caure per trencalls i viaranys que no duen enlloc o que només a mi em poden interessar. I ja pare, no siga cosa que us espanteu abans de començar.

Tanmateix, si em permeteu unes paraules de justificació, tal volta pugua fer que us ho mireu tot plegat amb altres ulls.

Pel que fa al primer punt, us recorde que sempre s'ha dit allò de «val més sobra que manca», o també, com acostumava a expressar-ho la mare —tot i que amb un altre matís, crec—, «com més

sucre, més dolç». I si us embafa, preneu llavorettes de fenoll. A més, ja que m'he decidit a explicar-vos-la —i conste que m'ha costat prou—, doncs ací la teniu tota sencera, que no voldria quedar-me pas curt ni que em poguéreu malinterpretar, que també seria cas, ara!

Respecte a l'escaiença dels detalls i les nicieses, només puc aduir, com acostumava a dir el tio Cesc, que «mai no se sap...».

També del fet que em perda o derive quan explique qualche cosa, he de reconèixer que és més fort que jo. Que no sóc cap joglar, vaja. Així que l'única cosa que puc dir-vos per eixe costat és que ho sent molt, però no me'n puc estar.

Total, que faré el que podré.

Bon profit.

La mare

La mare em va parir quan ja era gran i va morir quan encara era jove, la pobra. Va ser el dia que jo feia divuit anys. En realitat va traspasar durant la nit, però d'això me'n vaig assabentar més tard, pel doctor, tot i que ho podia haver deduït qualsevol; a veure, si no: gitada al llit, amb la camisola de dormir posada i tapada fins al coll; traieu comptes. També em va dir, el metge, que no havia patit. Què en sabia, ell, del patiment de la mare? És que havia tornat de l'altra banda, la infeliç, per contar-li-ho personalment? És que era amic de sant Pere i xerraven d'aquestes coses? Si no haguera estat tan estabornit per tot plegat, potser l'hauria engegat a la merda, aquell imbècil de Sherlock Holmes-Doctor Watson d'oferta «dos per un».

Aquell matí m'havia alçat com un dia més. De fet, no me'n recordava, que era el meu aniversari. A casa no celebràvem festes d'aquesta mena. Ara que hi pense, trobe que no celebràvem cap mena de festes, la mare i jo.

Va ser en tornar de classe que vaig notar quelcom d'estrany. El dinar no estava fet, la rentadora no funcionava amb el seu cony de brunzit monòton, els finestrons romanien tancats. La casa era tota foscor i silenci.

—Mare?

Res.

—Mare?!

Jo anava obrint portes, per fer alguna cosa. No és que esperara trobar-me-la allà, tota inactiva i callada. De fet, mai no ho estava, d'inactiva i callada; per bé que últimament ja no era el mateix. Sempre m'havia semblat —menuda com era— un esquirol bellugadís; movent-se amunt i avall sense aturall possible, parant o desparant, plegant o desplegant, ficant o traient; amb tot de sorollets inherents a cada tasca. Fins i tot, segons l'estat d'ànim, acompanyant cada esforç o cada treball amb cançonetes o sospirs. Amb això se li coneixia com anava envellint-se, perquè cada vegada eren més els sospirs i menys —i per cert més tristes— les cançons. Però això ho note ara. Aleshores, no. O tal volta sí, però de manera inconscient; perquè si no, tampoc me n'adonaria ara, supose. Com en són de curioses aquestes coses de la memòria, no trobeu?...

Merda! Ja m'he perdut.

Ah, sí. Que no semblava de debò que es trobara a casa. Potser havia eixit per un encàrrec, o a comprar per un oblit, o era al pis d'alguna veïna, o qualsevol altra història. Com havia de saber-ho? Que m'heu pres per un cony de bruixot, vosaltres? De tota manera, allò no era normal. I, tanmateix, l'última cosa que m'imaginava era que estava seca, pardalet, morta. Tampoc no vull dir que fóra veritablement l'última cosa que em vaig imaginar, sinó que no me la vaig imaginar en absolut. Potser per això, quan per fi vaig arribar al seu dormitori, de principi no vaig ser capaç d'identificar l'embalum sota el cobertor com el seu cos sense vida, així que vaig seguir buscant-la pel pis amb la mateixa falta de convicció que un minut abans.

Com que tenia força gana, vaig obrir el frigorífic per veure si hi havia qualsevol cosa per rosegar; però era divendres, i els divendres no solíem tindre el rebost a esclafir, ja m'enteneu. Aleshores vaig decidir ficar-me a la meua cambra i masturbar-me, per fer temps.

Va succeir, al moment d'amollar la lletada, que em va vindre un flaix. No eixe flaix, graciosets de merda, un altre de ben diferent. Va ser una llampada mental, com una mena de pensament —més que no pas imatge— que em va fer saltar del llit. Vaig tocar-me un poc amb els llençols i em vaig adreçar a l'habitació de la mare. Encara no s'havia concretat res al meu cervell; em movia d'esma, sense objectiu ni voluntat clars. Em vaig aturar al peu del llit. Quan la vista se'm va fer a la poca llum de l'estança, la realitat va anar adquirint forma. La mare sempre havia estat eixuta de rostre i de cos, però aquell matí la vaig trobar més afusada que mai. La cara, enmig de la cabellera escampada pel coixí, feia l'efecte d'una calavera. Els ulls estaven tancats; la boca, oberta. El nas semblava el tall d'un ganivet de carnisser ben esmolat i la minúscula barbata apuntava punxeguda i orgullosa cap al sostre com si l'estiguera desafiant. Encara vaig dir:

—Mare!?!

Supose que no esperava cap resposta, que m'ho deia a mi mateix. Crec que, més que no reconèixer la situació, no la reconeixia a ella.

No la vaig tocar. Vaig tornar-me'n a la meua habitació. Estirat al llit, mirant el trespol sense pensar res, vaig estar-m'hi unes hores. No sabia què havia de fer. No sabia com havia de reaccionar. No sabia a qui acudir. No sabia ni què havia de sentir.

Per sort, la bruixa de la veïna va pitjar el timbre; si no, crec que podria haver passat mesos sense moure'm d'allà, la mare podrint-se'm a la seua cambra, cada dia més escassa i pudenta. Venia per demanar una miqueta d'oli per al sopar. Ho feia sovint, això. Potser no en comprava mai, d'oli. Al principi no vaig reaccionar tampoc. I allí estàvem tots dos, a la porta de casa, ella defora i jo dedins, ella demanant amablement i jo mirant-los, com un imbècil, a ella i al seu fastigós got buit de Duralex. Trobe que no es va estranyar massa perquè això era just el que pensava de mi: que era un imbècil. No és que em molestara gaire, que em prenguera per

badoc, puix que la meua opinió sobre ella tampoc no era gens afalagadora: si voleu que us diga, una puta xafardera. Suppose que en totes les escales n'hi ha una. I a mi m'havia tocat fitant paret; paciència!

Total, que podíem haver estat palplantats una bona estona sense avançar un bri si no és que ella l'encerta de nou:

—Que no hi és, ta mare?

Allò em va fer reaccionar, per fi.

—No. O siga, sí. Jo... jo no sé, però trobe que està... que està... morta.

De primer em va fitar incrèdula, amb tota la mala llet que podia arribar a tindre concentrada a l'esguard. Tal volta es pensava que era una broma meua, un acudit sense cap mena de gràcia, una ocurrència de jove estúpid i amoral. Però aviat es va adonar que allò anava de deveres, perquè potser en aquell instant jo feia cara de bajoca, però no de bromista.

Va fer un xislet ofegat i histèric, al mateix temps que saltava ridículament, com una mena de teuladí amb bata d'anar per casa. Probablement la notícia li havia provocat una rampellada.

—Què dius tu, so brutot? Quina *catastro!* —va exclamar, ara crescuda, mentre feia per entrar al pis. Jo li vaig desbarrar el pas.

Ho deia sovint, això de «quina *catastro*», i per qualsevol motiu. Vull dir que no era pas necessari que morira algú perquè en fera ús, de l'expressió. Podies trobar-te-la al portal i, per dir alguna cosa, amollar un senzill «sembla que plourà» sense més intenció, i ja la tenies a ella responent-te amb un «quina *catastro*». De fet, moltes voltes, per fer enrabià la mare i, de passada, venjar-me un poc de la vella bruixa, jo em referia a ella com a «dona *Catastro*». Solia dir, jo: «Ha vingut dona *Catastro*», o «Ens han deixat a la bústia una carta per a dona *Catastro*» o altres bestieses per l'estil. I la mare, aleshores, s'enfadava molt i em fotia un: «De qui et burles tu, ara? Dropo analfabet! Ja voldries ser la meitat de bo que la pobra dona». A mi em sabia greu veure

la mare tan empipada per la broma, i també per les coses que podia arribar a dir-me quan es posava així. Si no, crec que hauria fet servir el malnom més sovint. Fotre que sí! De fet, si no hagués estat pel cabreig que agafava la mare, estic segur que li l'hauria deixat fix...

Però ja estic derivant. Perdó.

Doncs bé, que s'havia ficat al pis. Anava clavant el nas per les cambres, movent-se nerviosa i sense deixar de remugar:

—Ai, Déu meu! Quina *catastro!* Ai, Déu meu!

Mentrestant, jo me la mirava fer i pensava en per què m'havia dit «so brutot», però sobretot en com m'ho havia dit: semblava que em carregara les culpes de la mort de la mare; fins i tot les culpes dels mals del món sencer.

—És... a la seua habitació —vaig decidir orientar-la per fi, això sí, des de lluny.

Després vaig sentir la dringadissa del got esmicolant-se contra el terra seguida d'un silenci pregon. Ja l'havia trobada.

No vaig gosar entrar a la cambra.

Quan dona Salvadora va eixir, s'assemblava més al cadàver de la mare.

Vaig poder dir:

—I ara, què hem de fer?

—Com que «què hem de fer»? Pregar Déu per la seua ànima immortal!

Havia obert molt els ulls per dir-me això. Semblava una boja perillosa. Em feia una mica de por i tot.

No obstant això, vaig tindre el valor —o la imprudència— de concretar:

—Vull dir que l'haurem de soterrar, o cremar-la, o una cosa d'eixes.

Ho vaig dir amb la sincera preocupació de l'ignorant absolut. En aquell moment no vaig pensar ni per un instant en les conseqüències de les meues paraules, ni en les connotacions morals